

POTARGAĆ (18) *ob pf*

o oraz *oba* a *jasne* (w tym w pierwszym a 2 r. błędne znakowanie).

inf potargać (2). ◇ *fut* 3 sg potargą (3). ◇ *praet* 2 sg m potargales (1). ◇ 3 sg m potargął (2). *f* potargąła (1). ◇ 3 pl m pers potargali (1). ◇ *imp* 2 sg potargaj (1). ◇ 1 pl potargajmy (1). ◇ *con* 3 sg m by potargął (1). ◇ *part praet act* potargawszy (5).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

I. Rozerwać na kawałki, poszarpać [kogo (Przen) (1), co (14)] (15) :

Zwroty: »potargać łańcuchy« (1): iako gdy by kto mocnie był łańcuchamy związan/ a przyiáciele ie⁸⁰ námileifzy zdaleka ftoiąc rzekli iemu: Námileifzy przyiacielu p^ofięmcię abyś potargawfzy łańcuchy chciał przyść do nás/ a on by [...] łańcuchow połamać niemogł *MurzHist* K4.

»potargać okowy« (1): rofkazował [Jezus] duchowi nieczyfte^{mv} wyniść od człowieka/ Bo go przes wiele czałow popadał/ i był wiązán łańcuchami/ [...] a potargawfzy okowy *marg*) zwiąfki (–) [perrumpens vincula] bywał pędzon od szatana na pułtynié. *MurzNT Luc* 8/29.

»potargać powrozy« (1): Sámfon [...] potargawfły powrozy kthoremi był związan/ Czeluściá Oflá tyfiąc Filiłtynow zábił *Leop Iudic* 15 arg.

»potargać zwiąfki« [szyk zmienny] (2): *MurzNT* 181 *marg*; Bo go [opętanego] od wiela czałow porywał [czart] y chocia go wiązano łańcuchami y w pętách ftrzeżono/ iednák zwiąfki potargawfzy [rupis vinculis] bywał zápędzon od czártá na pułtynié. *WujNT Luc* 8/29.

Przen (11) : [Nie potargalż tych ftryczkow nędzniku Ktoremim cię fkępował *ŁaszczPogrom* 19.]

Zwroty: »potargać sidła« (2): alye ti namylofcywfli [...] wirwy a potargay fydla dyabelfkye ij wfłitkych nyeprijacyol naffich [...] ktorimy nas chcą polowyc *BierRaj* 16; *RejPs* 196.

»sieci potargać« (1): Skusił go potym Czárt/ domowe iemu dobre mienie/ y ono oycowfkie Czárnoksięfkie rzemiofło/ ná pámięć przywodząc [...]. Lecż za rádą fwoich w duchu miłtrzew/ wfzytki Czártowfkie sieci potargął. *SkarŻyw* 74.

»potargać zwiąfki« = *solvere vincula PolAnt* (3): *BibRadz Ps* 115/16; *LatHar* 359; [Pan Bóg rzekł przez proroka:] Vdam fię tedy do Pánow [...]. Oni bowiem poználi drogę Pánfką [...]. Aliści y ci wefpołek/ ielzcze bárziew złamáli iárzmo/ y potargali zwiąfki (rofkazania mego) *PowodPr* 8.

a) O zdrowiu: nadwergżyć [czym] (1) : tedy ówa [choroba] vleczyć fye może/ która fye niezáltárzáła/ ciála niewyfulzyła bólem wnętrznóści niepotargála *Oczko* 15v.

[*Zwrot:* »sobie potargać zdrowie«: Bo fobie zbytniém trunkiem niepotarga zdrowia *Albertus D.*]

b) Zniszczyć, zniweczyć, zgładzić [w tym: kogo (1)] (4) : Convellere ius societatis atque amicitiae, Potargác s kim towarzifstwo y záchowanie rofipác. *Mącz* 478c; ktory [szatan] onę dziwną zgodę y iedność kościelną chciał potargác *WujNT* 419.

W porównaniu (1): Widząc Báláách krol Moábki [...] wfzytki rzecży ktore czynił Izráel Ammoreowi/ rzekł [...]: Wygladzi nas ten lud á potarga/ iáko woł trawę targa s korzenim. *BielKron* 42.

Szeregi: »potargać a popsować« (1): Dla tegoć fie tu tedy ná fwiát vказаł fyn Boży/ áby potargał á popfował vcżynki dyalbellkie. *RejPosWiecz*² 93v.

»wygladzić a potargać« (1): *BielKron* 42 cf *W porównaniu*.

2. Poranić [co] (1) :

potargać komu (1): drugi zaliębyonych pyerśi łobyie máca. Káfzle/ lápi/ krztuśi fie/ krwią ná zyiemię pluie/ Potárga łobyie boki áż ich ledwe czuie. *RejWiz* 93v.

[*potargać czym: ktorego [młodzieńca]* gdy niemogł zwyciężyć/ kázał go potáiemnie vdawić/ á po tym klefzczámi kázał ná nim ciáło potárgáć/ powiedáiąc ludźiam że go fzczurcy ábo nietoperze ziaádły. *BazHist* 271v (*Linde*).]

3. Spowodować jakiś czas trwające konwulsje [kogo] (1) : Y zfukał go [*ducha nieczystego*] Iefus/ mowiąc: Milczże/ á wynidź z człowieka. Y potárgawśy go [*discerpens eum*] duch nieczyfity/ y záwoławśy głófem wielkim/ wyfzedł z niego. *WujNT Mar* 1/26.

4. Pociągnąć sieć [na co (żywotne)] (1) : Ptafznik długo ptaki nęcił/ A potym więc sieć rozrzucił: [...] Ptałkow po trofzce padáło/ Iemu się zgubno widziáło: A ták ná nic [*lege: nie*] niepotárgał/ Aże wśytkich łpołem czekał. *BierEz* O4v.

Synonimy: 1. podrapać, podrzeć, poszarpać, rozerwać; 2. pobić, podrapać, poobrażać, poranić, zranić; 4. pociągnąć, szarpnąć.

Formacje współrdzenne cf TARGAĆ.

Cf POTARGANIE, POTARGANY

KW, ZCh